

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Laus Apum. Capvt XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

indiferetè hoc argumentum attigit Odapius in Eubaldo.

Prima licet arum rudimenta ea aetula haustit, qua vix ceteri loqui solent. Nemo totidem annorum non ab illo puer, in omnibus rebus praeteritus, nemo non relictus est. Itaque puer illis in studijs iam non pueriliter se gerere, speique multo plus habere, & quam illa aetas daret, videbatur.

Indole autem, atque facie ea fuit, ut iurares illos Veneris pueros Amores, quos Poetae aiunt, Marti praefixo esse, atque illudere, aliam oris formam, genarum, oculorum, non habere. Docere puerum incipio, nihil eorum, quae in alijs esse solent video in nostro: Non deliciarum vllas illecebras, non prauos ad licentiam mores, non adiutam impunitate audaciam, non denique arrogantis fortunae vllum in pueri animo expressum vestigium inspicio: Non molestiam, satietatemque dicendi, aut commorandi cum se natu maioribus: Nihil eorum in eo fuit: grata potius, expetendaque omnia, &c.

Laus animalium.

CAPVT XVI.

Dixi copiosius de laude personae, quia frequentius est hoc laudationis genus. Nunc propositum initio ordinem sequutus, methodum, quam in laudandis animalibus seruant Technici, paucis expedito.

Laudantur animalia à pulchro, utili, & necessario: sicut & res ceterae. Haec sunt enim prima laudationis fundamenta.

Capita erunt, gens, parentes, robur, pulchritudo, labor, agilitas, cæcus, humani sermionis imitatio, fidelitas, gratus animus, amor in dominos, prudentia, fortitudinis, temperantiae, & ceterarum virtutum adumbrata simulachra.

Exemplum habes in musca Luciani: Tanta enim industria persequutus est omnia, quae de musca dici, aut cogitari possunt, ut vix aliud quicquam in hoc genere magis luculentum reperias.

Musca laus.

Principio enim, quaecunque ad corporis habitum, compositionem membrorum, speciem, atque usum partium pertinent, exquiruntur. Mox ad interiora progressus, prudentiam, fortitudinem, reminiscenciam, in eadem commendat: ad summum victus, & dignae ratio-

nem. Nomen, genus, cognomines etiam puellas ostendit. Et haec quidem ex varijs historiae naturalis scriptoribus repetenda, eruditione, & eloquentiae suauitate temperanda, quo in genere plurimum valent descriptiones: Non satis est enim oratori accepta ab historicis nudè, & simpliciter enuntiare, sed praeterea quibusdam artis lenocinijs ornare decorum est. Exemplum subijcio in laude apum, & formicae.

Extat apud Quintilianum nobilis declamatio, in qua pauper damni per iniuriam dati actionem intendit diuiti, quod eius apes veneno illitis floribus peremisset, ubi postquam suas narrauit fortunas, de apibus multa, & praecleara commemorat.

Laus Apum.

CAPVT XVII.

CAetera animalia videtur mihi natura vossibus nostris genuisse, haec etiam delicijs cum eo, quod in illis, quae, vel sciendo solo, vel maturando itinere comparamus, multus ante redditus infumitur labor, & cum perdomanda, cum alenda sint, nihil tamen possunt sine homine, & tantum coacta profunt.

Apes faciunt iniussae fauos, sine vllò rationis humanae ministerio, totus fructus vltro venit. Adijce, quod cetera animalia, aut satis incurrununt, aut viribus nocent, primaque, ut fama est, hostiae causa pecudi fuit laeta fruges.

Harum ita innocuus per prata, sylvasque discurrit labor, ut tantum factum opus appareat. Qua satis digna persequar laude? Dicam animal quodammodo paruum hominis exemplar: Hoc humana excogitare non potuit solertia. Etiam ratio nostra, quae sub terris lucrum inuenit, quae maria inquisitione sua sideribus immiscuit, hoc tamen effecere, consequi, imitari non potuit. Venena potius inuenimus.

Iam primum futurae laudabilis vitae digna principia. Non illas libido progenerat, dominatrix omnium animalium Venus, utque homines in excusationem sui fabulis tradiderunt, etiam Deorum posteritas, has regnis suis excepit: Absit inimica virtutum voluptas caecis sine labe corporibus. Solè omnium non edunt fetus, sed faciunt. Ipsae paulatim sicut

Ex Quint. decla. 11.

Apes parua hominis exemplar.

Apum et simonia.

stipata sunt, per mella viuiscunt, & vt oportet, animal laboriosum, ex opere nascitur.

Inde vt adoleuit iuuentus, & ad similes labores ætas robotata conualuit, relinquitur liber parentibus locus. Et ne coacta in augmentum multitudo noua turba labore, quasi habitata mercedis ratione, cedit populus minor, suspensumque proximis ramis examen humanas manus expectat. Acceptas cum fide colit tedes. Et cū ingeniū nostra, quæ nos, scilicet ambitiosi nostri æstimatores proximadiuinis credimus, ad percipiendas disciplinas multo labore defudeat, nullas apis nisi artifex nascitur. Quid credas aliud, quam diuinæ partem mentis his animis inesse? Quid præcipuum referas? Non vt cætera animalia per partus vaga in cæcum quieti capiunt cubile, noctis arbitrio semper habitatura, sed turas sedes cõtinent, vrbes lectis, turbi populos imitantur. Non vt ferae volucres, non vt præsentis modo cibi memores in diem viuunt, duraturus hyemi reponitur victus, & repletis verè ecclis tutus annus est. Etiam cum ad humanos vsus opera subducta sunt, reparare amissa cõtendunt, & labor damno incenditur, & nunquam deficit animus, antequam locus. Quid quod inter animalia, quæ non verba coniungunt, non verba rationis inuicem negant, tantus operis consensus est, tanta difficillimæ rei, laboris concordia. Non humano vitio in proprios quæque vsus. Lucrum ducit, in publicum viuunt, & communes opes congeruntur in medium, nec fas est delibare gustu, priusquàm plena horrea securos spondeant menses. Quis porro tantus ardor operis, quæue officiorum partitio, vt aliæ congerant onera, aliæ accipiant, aliæ liniant? Quæ seueritas in castiganda inertia? multa dictu, visuque miranda, præuidere tempestates, nec dubio se cælo tradere, nec vltra viciniam nubilo tendere.

Nam si leues aura iniquior rapuit, ad dirigendos in destinata cursus modico lapilli pōdere librare pennas. Illas maiorum pectorum totis pro rege castris procurrere, & iniebella, mortemque honestam pro duce oppetere. Adijce, quod si, quas, aut ætas lōgior, aut morbus oppressit, efferuntur pius corpora, posteriorq; operum, quàm funerum cura est. Quid illic eruribus flores? quid ore succos in publicum ferre? Me tamen ipsius operis præcipua admiratio subit, non est temerè, nec fortuitam figuram, & sedes modo reponendis cibus, quæ hinc credas, rudis cera componitur,

accedit vsibus inenarrabilis decor. Nam primum tenacibus vinculis fundamenta suspendunt, tum ab exordio in omnem partem opus æqualiter creseit, nec quicquam ex inchoatis paruam est, quod non sua portione perfectum sit, nec iam alia parte opus esset. Gemina frons ceris imponitur, & cum foraminibus tantum spatium detur, quantum ad generanda examina putam spem capiat (ipsi enim sibi inuicem anguli hærent, & ira muro vincuntur, atque alligantur, vt quod voles medium sit) his textis ne vniuersi mellis effluant pondus, intercepta onera cluduntur. Quis non stupeat hoc fieri posse sine manibus? nulla interueniente doctrina hanc artem nasci? Quid non diuinum habent, nisi quod moriuntur.

Encomium formicæ.

Ex Basilij, Hieronymi, & cæterorum imitatioe expressum nostro stylo.

CAPVT XVIII.

PHILO Iudæorum ferme omnium eruditissimus, idemque eloquentissimus: in eo cōmentario, quam de plantatione Noemi disertissime, vt cætera, conscripsit, fabulam narrat, non minus suauitate iucundam, quam sapientia fructu præclaram. Deus, inquit, rerum omnium opifex, cum admirabilem mundi structuram, tanta, tamque varia partium non modo congerie, sed & compositione confurgentem, diuinæ mentis solertia machinatus, oculis subiecisset: fertur ab ijs, quibus in hoc opere administris vsus fuerat, quæsiisse: quidnam de tota vniuersi ratione videretur? tum vnus admodum liberè, quod sentiret, respondisse: vocem aliquam grandem, acuram, elatam, desiderari: quæ omnes mundi peruagata regiones, sine vlla intermissione, Dei laudes, & sapientiam prædicaret, & eam, quæ, vel in tenuissimis rebus cernitur, summi artificis industriam, imperitis hominibus prædicaret.

Quæ profectò, si res esset, non laborarem in laude formicæ: nunc autem, & ingenij humani imbecillitas, & ipsa rerum obscuritas, tenebras dicentibus, offundat; & de instituta orationis ornamentis plurimum

ppp 2 de

Nulla apis nisi artifex nascitur.

Seueritas.

Præsidia.

Misericordia.

Opus.

Præclarum signum Philonæ.

Propositio.

